

УДК 343.1

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.12.38>

Андрій Жук,
аспірант кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС ПІДОЗРЮВАНОВОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У запропонованій статті наголошено, що повідомлення особи про підозру є початковим моментом реалізації функції обвинувачення та забезпечення кримінальної відповідальності особи, винуватої у вчиненні кримінального правопорушення. Воно нерозривно пов'язане з тим, що у процесі досудового розслідування накопичено достатньо доказів для підозри у вчиненні злочину конкретною особою. Визначено, що повідомлення про підозру можна розглядати як кримінальну процесуальну гарантію прав підозрюваного, тобто сукупність установлених законом правових норм, що забезпечують виконання завдань кримінального провадження і надають можливість суб'єктам кримінального процесу виконувати обов'язки та реалізовувати права. З'ясовано, що у слідчій практиці існує тенденція, що в особи, яка є потенційним підозрюваним, перед її затриманням відбирають показання у вигляді явки з повинною, написану власноручно, або від неї приймають пояснення без участі адвоката. Зроблено висновок про доповнення процесуального статусу підозрюваного чітко визначеним правом на поведження з ним як з невинуватим у вчиненні злочину до набрання обвинувальним вироком законної сили, так званім правом користуватись привілеями презумпції невинуватості, а також уніфікацію рішення про надання особі статусу підозрюваного, яке полягає у заміні такого процесуального документа, як «повідомлення особи про підозру», на винесення слідчим за погодженням із прокурором або прокурором постанови про залучення особи як підозрюваного з обов'язковим врученням копії даної постанови та пам'ятки про роз'яснення прав. Відповідно до цього, особа повинна визнаватися підозрюваним з моменту складення постанови про залучення особи як підозрюваного. Зазначені зміни запропоновано внести до Кримінального процесуального кодексу України.

Ключові слова: заходи забезпечення кримінального провадження, повноваження, слідчий, прокурор, постанова.

Постановка проблеми. У статті 3 Конституції України закріплено вихідну засаду правової демократичної соціальної держави: людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Іншими словами, на державу покладається обов'язок не тільки визнавати, а й гарантувати і забезпечувати додержання прав людини і громадянина, сприяти їм у реалізації своїх особистих прав, основні з яких закріплені у розділі II Конституції України, що являє собою один з аспектів здійснення правоохоронної функції держави.

Серед учасників кримінального провадження особливе місце займає підозрюваний, але не завжди особа, яка отримує статус підозрюваного, є такою, а встановлення під час проведення процедури кримінального провадження необґрунтованості набуття статусу підозрюваного або порушення його прав і свобод вже в цьому статусі не є рідким явищем та сьогодні надзвичайно актуалізовано. Тому звернемо увагу на набуття процесу-

ального статусу підозрюваного, а також його правові передумови.

Стан дослідження. Завдяки зусиллям науковців теорія притягнення особи до кримінальної відповідальності збагатилась дослідженнями, які сприяли покращенню практики кримінального провадження та вдосконаленню чинного законодавства. У процесі написання статті вивчалися наукові доробки О. В. Батюка, О. В. Винокурова, О. В. Капліна, О. С. Мазур, М. Я. Никоненка, Г. І. Процько, В. В. Рожнової, О. Ю. Татаров, О. В. Фараон, утім потребують розв'язання проблеми процесуального статусу підозрюваного у кримінальному провадженні, порядку повідомлення особи про підозру, гарантії забезпечення його прав.

З огляду на наведене, **метою статті** є дослідження процесуального статусу підозрюваного у кримінальному провадженні, надання його поняття.

Виклад основного матеріалу. Ідея підозри у вітчизняному кримінальному процесі була закладена ще на початку XVIII ст. як причина появи у кримінальній процесуаль-

ній діяльності підозрюваного, до середини ХХ ст. набула на практиці дещо спотворений, парадоксальний вигляд: за наявності в органу кримінального переслідування фактичних даних, що дають підставу підозрювати особу в учиненні злочину, вона наділяється статусом обвинуваченого або свідка, але не підозрюваного. Норми кримінально-процесуального закону або інших нормативних документів намагалися виключити з кримінально-процесуальної діяльності не тільки етап підозри, а й фігуру підозрюваного [1, с. 75].

Для розв'язання цієї проблеми М. С. Строгович запропонував уважати підозрюваними тільки тих, стосовно яких під час провадження кримінальної справи до притягнення як обвинуваченого застосовувались затримання або інші запобіжний захід [2, с. 12]. Л. М. Лобойко зазначає: «Підозрюваний – це фізична особа, якій повідомлено про підозру або яку затримано за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення» [3, с. 116].

У науці кримінального процесуального права думки щодо інституту підозрюваного зводяться до того, що деякі вчені вважають процесуальний статус підозрюваного некоректним, інші вважають, що статус підозрюваного порушує права людини, адже у разі здійснення слідчих дій може бути негативний вплив на його репутацію, та останні говорять про те, що запровадження цього статусу фактично надає безмежні повноваження слідчим для наділення ним будь-якої особи, не маючи достатніх для цього юридично обґрунтованих підстав [4]. Загалом, інститут підозрюваного являє собою складний правовий механізм, щодо якого досі не вщухають дискусії, оскільки вчені-процесуалісти поділилися на тих, хто повністю підтримує запровадження самостійного суб'єкта кримінального провадження з боку захисту, а інші вважають його вкрай специфічним, неоднозначним та таким, що потребує додаткового обговорення.

Варто зазначити, що чинний КПК України закріплює підозрюваного як єдиного суб'єкта кримінального провадження, щодо якого триває кримінальне переслідування в стадії досудового розслідування.

У ст. 42 КПК України внесено зміни до порядку набуття статусу підозрюваного. Так, підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому ст.ст. 276-279 КПК України, повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок не встановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вру-

чення у спосіб, передбачений КПК України для вручення повідомлень [5].

Судячи з названих новел, законодавець повністю відмовився від інституту пред'явлення обвинувачення у досудовому розслідуванні, замінивши його маловідомим механізмом «повідомлення про підозру». Відповідно, можливість появи на досудовому слідстві обвинуваченого виключається, підозрювана особа стає обвинувачуваною після вручення їй після завершення досудового розслідування копії обвинувального акта. Разом із тим запроваджена у КПК України модель, коли обвинуваченою особа стає лише після завершення розслідування і першим актом її обвинувачення стає обвинувальний акт, може бути вразливою з огляду на положення Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, який проголосив у ч. 2 ст. 9, що «кожному арештованому повідомляється при арешті причини його арешту та негайно повідомляється будь-яке пред'явлене йому обвинувачення». Європейська конвенція про захист прав людини і основних свобод також передбачає: «Кожен, кого заарештовано, має бути негайно поінформований зрозумілою для нього мовою про підстави його арешту і про будь-яке обвинувачення, висунуте проти нього» (ч. 2 ст. 5).

З огляду на вказану проблему юридичної дефініції та те, що відповідно до чинного законодавства поняттям «підозрюваний» не охоплюється статус особи, стосовно якої здійснюється кримінальне провадження, але вона ще не затримана і стосовно неї не застосовано запобіжний захід, у наукових працях висловлювалась пропозиція ввести в законодавчий обіг замість поняття «підозрюваний» новий термін «підслідний» [6, с. 88-89]. І ця пропозиція, на нашу думку, заслуговує на увагу. Нині науковці, юристи і вчені висловлюють багато зауважень щодо набуття статусу підозрюваного, викладаючи свої думки у наукових працях, але і досі жодна з них не відображена у законодавчих актах.

У слідчій практиці існує тенденція, що в особи, яка є потенційним підозрюваним, перед її затриманням відбирають показання у вигляді явки з повинною, написаною власноручно, або від неї приймають пояснення без участі адвоката. Тут потрібно мати на увазі, що будь-яке порушення права на захист чи права не свідчити проти себе може тягти за собою значні негативні наслідки.

Незважаючи на те, що ч. 1 ст. 32 КПК України визначено правовий статус особи, яка затримується на місці злочину, а ч. 2 даної статті – його права, необхідно зауважити, що даною статтею не врегульований відповід-

ний обов'язок органів влади щодо їх належного забезпечення [5].

Існує думка науковців, що до змісту КПК України, з урахуванням впровадження інституту повідомлення про підозру, слід включити такі дефініції: а) «Підозрюваний» – особа, тимчасово затримана на місці злочину чи з поличним; б) «Підслідний» – особа, щодо якої розпочато кримінальне процесуальне провадження або щодо якої обрано будь-який передбачений законом запобіжний захід до вручення їй обвинувального висновку, а також особа, якій надано повідомлення, що стосовно неї здійснюється кримінальне розслідування; в) «Обвинувачений» – особа, обвинувальний акт щодо якої вручений даній особі; г) «Підсудний» – обвинувачений, щодо якого здійснюється судовий розгляд справи (В. Г. Уваров, Т. Г. Фоміна, ін.).

В аспекті закріплення прав, зазначених у ч. 3 ст. 42 КПК України, процесуальні права підозрюваного, обвинуваченого визначені законодавцем з урахуванням засад змагальності та диспозитивності, що за логікою передбачає необхідність широкого кола процесуальних можливостей цих суб'єктів сторони захисту [7, с. 29]. Тому вважаємо, що права підозрюваного, закріплені ч. 3 ст. 42 КПК України, потребують розширення.

Наголосимо, що Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, проголосив: «Кожний, хто був жертвою незаконного арешту або тримання під вартою, має право на компенсацію, яка має позовну силу» (стаття 9); «всі особи, які позбавлені волі, мають право на гуманне звернення та повагу гідності, притаманні людській особистості» (стаття 10); «кожен обвинувачуваний в кримінальному злочині має право вважатись невинуватим, доки винуватість його не буде доведена відповідно до закону» (стаття 14); «не бути примушеним давати свідчення проти самого себе чи до визнання себе винним» (стаття 14); «кожна людина, де б вона не знаходилась, має право на визнання його правосуб'єктності» (стаття 16) [8].

Європейський Суд з прав людини (ЄСПЛ) неодноразово звертав увагу на необхідність дотримання принципу привілея від самообвинувачення (Справа «Гіні Макгіннесс проти Ірландії», рішення від 21 грудня 2000 року; Справа «Ван Вандел проти Нідерландів», рішення від 23 березня 2006 року; Справа «Яременко проти України», рішення від 12 червня 2008 року, та деякі інші). У ч. 1 ст. 63 Конституції зазначено, що «особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів,

коло яких визначається законом» [9]. Виходячи з цього, п. 4 і 5 прав підозрюваного, які викладені в ч. 3 ст. 42 КПК України, доцільно об'єднати і викласти більш лаконічно: «вправі давати показання чи відмовитись від дачі показань, а в разі згоди давати показання користуватись привілеєм звільнення від самообвинувачення – не говорити нічого проти самого себе, членів своєї сім'ї чи близьких родичів» [10, с. 37].

У справі «Шабельник проти України» ЄСПЛ констатував: заявник був допитаний в якості свідка, зізнався в процесі такого допиту за відсутності адвоката у вчиненому злочині; брав участь у відтворенні обстановки і обставин злочину в якості свідка і без захисника, де підтвердив свої зізнання; скаржився на те, що в основу обвинувачення покладені докази, здобуті незаконним шляхом. Суд установив, що засудження ґрунтується на показаннях, здобутих із порушенням права особи «на мовчання та права не свідчити проти самого себе» та з перешкодами для здійснення права на захист [8, с. 149].

Отже, повідомлення особі про підозру – це одне із важливих процесуальних рішень, яке приймає прокурор або слідчий за погодженням з прокурором до закінчення розслідування у кримінальному провадженні. Акт повідомлення особі про підозру має важливе юридичне значення і спричиняє відповідні наслідки. Він служить одним із засобів забезпечення невідворотності відповідальності осіб, які вчинили кримінальне правопорушення. Обґрунтована підозра дозволяє призначити таким особам справедливе покарання відповідно до характеру і тяжкості вчиненого кримінального правопорушення.

З огляду на те, що поняття «обґрунтована підозра» не визначено у національному законодавстві, та зважаючи на положення, закріплені у ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», слідчим суддям необхідно враховувати позицію ЄСПЛ, відображену, зокрема, у п. 175 рішення від 21 квітня 2011 року у справі «Нечипорук і Йонкало проти України», відповідно до якої термін «обґрунтована підозра» означає, що існують факти або інформація, які можуть переконати об'єктивного спостерігача в тому, що особа, про яку йдеться, могла вчинити правопорушення (рішення у справі «Фокс, Кемпбелл і Гартлі проти Сполученого Королівства» від 30 серпня 1990 року, п. 32, Series A, № 182). Мета затримання для допиту полягає у сприянні розслідуванню злочину через підтвердження або спростування підозр, які стали підставою для затримання (рішення у справі «Мюррей проти Сполуче-

ного Королівства» від 28 жовтня 1994 року, п. 55, Series A, № 300-A). Однак вимога про те, що підозра має базуватись на обґрунтованих підставах, є значною частиною гарантії недопущення свавільного затримання і тримання під вартою. Більше того, за відсутності обґрунтованої підозри особа не може бути за жодних обставин затримана або взята під варту з метою примушення її зізнатися у злочині, свідчити проти інших осіб або з метою отримання від неї фактів чи інформації, які можуть слугувати підставою для обґрунтованої підозри (рішення у справі «Чеботарі проти Молдови» від 13 листопада 2007 року № 35615/06, п. 48). Водночас у КПК України міститься загальне положення, відповідно до якого для оцінки потреб досудового розслідування слідчий суддя або суд зобов'язаний врахувати можливість без застосованого заходу забезпечення кримінального провадження отримати речі і документи, які можуть бути використані під час судового розгляду для встановлення обставин у кримінальному провадженні [11].

Повідомлення особі про підозру є початковим моментом реалізації функції обвинувачення та забезпечення кримінальної відповідальності особи, винуваті у вчиненні кримінального правопорушення. Воно нерозривно пов'язане з тим, що в процесі досудового розслідування накопичено достатньо доказів для підозри у вчиненні злочину конкретною особою. Ця підозра вперше чітко сформульована в офіційному документі – повідомленні особі про підозру. У ній слідчий вперше надає висновок про наявність і сутність кримінально караного діяння, вчиненого конкретною особою. Ю. П. Аленін вважає, що повідомлення про підозру – це одне із найважливіших процесуальних рішень, яке приймає прокурор або слідчий за погодженням із прокурором (ч. 1 ст. 277) до закінчення розслідування у кримінальному провадженні [12, с. 166].

Розкриваючи поняття повідомлення про підозру, вважаємо за необхідне звернутися до визначення, яке надає О. В. Капліна. Вона зазначає, що це процесуальна діяльність, зміст якої полягає у складанні слідчим або прокурором письмового повідомлення про підозру та його врученні особі відповідно до ст. 276–279 КПК України, та звертає увагу на багатозначність термінів «підозра» та «повідомлення про підозру». Вони можуть вживатися у кримінальному провадженні та у навчальній літературі в інших, крім зазначених вище, значеннях. Терміном «підозра» можна назвати процесуальний документ – повідомлення про підозру, який складається та вручається особі. Крім того,

ним може позначатися інститут кримінального процесуального права, який становить уособлену групу правових норм, що регулюють однорідні кримінальні процесуальні відносини, які виникають у зв'язку з притягненням особи до кримінальної відповідальності, складанням та врученням особі повідомлення про підозру та одночасним наданням підозрюваному можливості захищати свої права та законні інтереси [13, с. 239].

Терміном «повідомлення про підозру» може позначатися певний етап стадії досудового розслідування, з якого починається притягнення особи до кримінальної відповідальності. Його можуть розуміти як сукупність кримінальних процесуальних дій та рішень, що здійснюються та приймаються на цьому етапі [14, с. 184].

О. Ю. Татаров зазначає, що повідомлення про підозру – один із ключових актів на стадії досудового розслідування, і процес доказування у кримінальному провадженні здійснюється саме для того, щоб процесуальними засобами підтвердити або спростувати винуватість особи у вчиненні кримінального правопорушення і забезпечити притягнення її до кримінальної відповідальності, яка розпочинається саме з моменту повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення (п. 14 ч. 1 ст. 3 КПК) [15; 16].

Ю. П. Аленін та І. В. Гловюк стверджують, що повідомлення про підозру як процесуальний документ є процесуальним рішенням – юридичним актом початку та одночасно персоналізації кримінального переслідування, оскільки у зв'язку з повідомленням про підозру з'являється такий суб'єкт кримінального провадження, як підозрюваний, а з моменту повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення починається притягнення особи до кримінальної відповідальності (п. 14 ч. 1 ст. 3 КПК України) [12, с. 162]. І. Г. Івасюк пропонує своє визначення повідомлення про підозру. Він говорить, що це кримінальне процесуальне рішення слідчого, прокурора, яке приймається в обов'язковому порядку у разі затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення у письмовій формі і спричиняє набуття особою, щодо якої воно прийняте, процесуального статусу підозрюваного [1, с. 77].

Отже, повідомлення про підозру можна розглядати як кримінальну процесуальну гарантію прав підозрюваного, тобто сукупність установлених законом правових норм, що забезпечують виконання завдань кримінального провадження і надають можливість суб'єктам кримінального процесу виконувати обов'язки та реалізовувати права.

За своїм процесуальним статусом підозрюваний є суб'єктом прав; суб'єктом обов'язків; особою, статус якої пов'язується із застосуванням заходів забезпечення кримінального провадження; особою, показання якої є одним із джерел доказів у кримінальному процесі [17, с. 49]. Саме внаслідок повідомлення особи про підозру у кримінальному провадженні з'являється новий учасник кримінального процесу – підозрюваний, який має свій процесуальний статус. У ст. 42 КПК України закріплено процесуальний статус підозрюваного, але окремі питання його процесуального статусу в кримінальному провадженні, а також загальні стандарти реалізації підозрюваним своїх прав закріплено також і в нормах низки міжнародно-правових актів. У деяких із них міститься досить обмежена кількість норм, які охоплюють специфічні ознаки та дефініції, що характеризують особу підозрюваного [18].

Досліджуючи інститут підозри у кримінальному провадженні, О. В. Фараон зазначала, що права особи, якій повідомлено про підозру, можна розділити на дві групи: перша – загальні права, передбачені Конституцією України та нормами міжнародного права (наприклад, Загальною декларацією з прав людини, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, Міжнародним пактом про громадянські та політичні права та права, закріплені іншими міжнародними нормативними документами, ратифікованими Україною), які мають бути враховані органами, що ведуть кримінальне провадження у своїй процесуальній діяльності на підставі засад кримінального провадження (ст. 7 КПК), і друга – спеціальні права, передбачені кримінальним процесуальним законом, що виникають з моменту повідомлення особі про підозру (ст. 42 КПК) [14, с. 81].

З метою уніфікації рішення про надання особі статусу підозрюваного, яке полягає у заміні такого процесуального документа, як «повідомлення особі про підозру», на винесену слідчим за погодженням із прокурором або прокурором постанову про залучення особи як підозрюваного з обов'язковим врученням копії даної постанови та пам'ятки про роз'яснення прав. Відповідно до цього, особа повинна визнаватися підозрюваним з моменту складення постанови про залучення особи як підозрюваного. Вручення копії постанови та пам'ятки обмежити строком: протягом 24 годин з моменту складення постанови, а у разі, якщо особа ухиляється від розслідування, її місцезнаходження невідоме, – негайно після її явки до слідчого, прокурора або у цей строк з моменту встановлення її місцезнаходження [12].

Вказані зміни пропонуємо відобразити у главі 22 КПК України, що на нашу думку, буде сприяти чіткому закріпленню статусу підозрюваного у кримінальному процесі і передбачатиме реалізацію процесуального статусу підозрюваного в цілому, закріпить його гарантії у кримінальному процесі з метою реалізації завдань кримінального провадження. Відповідно до цього, особа повинна визнаватися підозрюваним з моменту складення постанови про залучення особи як підозрюваного. Зазначені зміни запропоновано внести до глави 22 КПК України, доповнивши статтею 276-1 «Постанова про залучення особи як підозрюваного», яку викласти у такій редакції:

1. У випадках, передбачених ч. 1 ст. 276 цього Кодексу, прокурор, слідчий за погодженням з прокурором виносить постанову про залучення особи як підозрюваного.

2. У постанові зазначається зміст підозри, фактичні обставини і правова кваліфікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність і наводяться мотиви прийнятого рішення.

3. Копія постанови та пам'ятка вручається підозрюваному одночасно з врученням письмового повідомлення про підозру».

Висновки

Процедура та порядок набуття статусу підозрюваного не є досконалими та потребують більш серйозної уваги як з боку законодавців, так і вчених. Це пов'язано з обґрунтованістю доказів, які повинні мати місце під час повідомлення про підозру; поєднанням обставин справи з відповідною особою на основі достовірності та ймовірності; чітким виконанням правоохоронними органами положень чинного кримінального процесуального законодавства та недопущенням порушень прав і свобод людини, навіть якщо ця людина має статус підозрюваної особи.

Список використаних джерел:

1. Івасюк І. Г. Інститут «повідомлення про підозру» нового кримінального процесуального законодавства України. *Митна справа*. 2013. № 4 (88). Ч. 2, книга 2. С. 74–79.
2. Строгович М. С. Курс советского уголовного процесса : учебник. Москва : Наука, 1968. Т. 1. 468 с.
3. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : підручник. Київ: Істина, 2014. 432 с.
4. Лисюк Ю. В. Окремі аспекти набуття процесуального статусу підозрюваного у досудовому розслідуванні. *Вісник Академії адвокатури України*. 2014. Т. 11. № 2. С. 56–62. URL: <http://nbuv.gov.ua/>

UJRN/vaau_2014_11_2_9 (дата звернення: 11.11.2020).

5. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон від 13 квіт. 2012 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 11.11.2020).

6. Тертишник В. М. Кримінальний процес України. Загальна частина : підручник. Київ: Алерта, 2014. 440 с.

7. Кучинська О. Механізм забезпечення прав особи в кримінальному процесі. *Закон і життя*. 2012. № 4. С. 28–30.

8. Тертишник В. М. *Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України*. Київ: Алерта, 2014. 768 с.

9. Конституція України : Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 11.11.2020).

10. Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя : наук.-метод. посіб. для суддів. 2-ге вид. випр., допов. Київ, 2015. 208 с.

11. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон від 23 лют. 2006 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15> (дата звернення: 11.11.2020).

12. Аленін Ю. П., Гловюк І. В. Повідомлення про підозру: загальна характеристика та проблеми удосконалення. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2014. № 1. С. 161–169.

13. Капліна О. В. Підозра у кримінальному провадженні: поняття, ознаки, сутність. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 238–242.

14. Фараон О. В. Поняття повідомлення про підозру. *Актуальні проблеми застосування кримінального законодавства* : матеріали кругл. столу (Київ, 28 листоп. 2013 р.). Київ, 2013. С. 183–186.

15. Татаров О. Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) : монографія. Донецьк: ТОВ «ВПІ «ПРОМІНЬ», 2012. 640 с.

16. Татаров О.Ю. Особливості застосування деяких нових інститутів кримінального процесуального законодавства України. *Право України*. 2013. № 11. С. 63–70.

17. Кримінальне процесуальне право України : навчальний посібник / за ред. проф. В. Г. Гончаренка, В. А. Колесника. Київ: Юстиніан, 2014. 576 с.

18. Гузела М. До проблеми прав підозрюваного в кримінальному провадженні: міжнародні стандарти забезпечення. *Вісник Львівського університету. Серія «Юридична»*. 2016. Вип. 63. С. 187–194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_yu_2016_63_22 (дата звернення: 11.11.2020).

Andrii Zhuk. Procedural status of a suspect in criminal proceedings

The proposed article emphasizes that notifying a person of suspicion is the starting point for the implementation of the function of prosecution and ensuring the criminal responsibility of the person guilty of a criminal offense. It is inextricably linked to the fact that the pre-trial investigation has accumulated enough evidence to suspect a particular person of committing a crime. It is determined that the notice of suspicion can be considered as a criminal procedural guarantee of the rights of the suspect, ie a set of statutory legal norms that ensure the implementation of criminal proceedings and enable criminal subjects to perform their duties and exercise their rights. It is emphasized that notifying a person of suspicion is the initial moment of realization of the function of accusation and ensuring criminal responsibility of a person guilty of committing a criminal offense. It is inextricably linked to the fact that the pre-trial investigation has accumulated enough evidence to suspect a particular person of committing a crime. It has been found that in investigative practice there is a tendency for a person who is a potential suspect to be deprived of testimony in the form of a guilty plea written in his own handwriting or to receive explanations without the participation of a lawyer. It is concluded that the procedural status of the suspect is supplemented by a clearly defined right to be treated as an innocent person before the conviction enters into force, the so-called right to enjoy the privileges of presumption of innocence, and unification of the decision to grant such a suspect status. procedural document as a "notification to a person of suspicion", for the issuance of an investigator in agreement with the prosecutor or the prosecutor of the decision to involve a person as a suspect, with the mandatory delivery of a copy of this decision and a memorandum of understanding. Accordingly, a person must be recognized as a suspect from the moment of drawing up a decision to involve a person as a suspect. It is proposed to make these changes to the Criminal Procedure Code of Ukraine.

Key words: measures to ensure criminal proceedings, powers, investigator, prosecutor, resolution.